Ikonické Marsdenovy práce o dystonii byly publikovány koncem sedmdesátých let, zásadní v roce 1974 v Brainu, další potom v knize Basal Ganglia (Raven, New York 1976), kterou editoval Melvin Yahr (Marsden et Harrison, 1974; Bundey et al., 1975; Marsden, 1976a; Marsden, 1976b; Marsden, 1976c; Marsden, et al., 1976; Rothwell et al., 1979; Marsden et Sheehy, 1982; Sheehy et Marsden, 1982; Obeso et al., 1983; Marsden et al., 1984).

Marsden také stále pobízel Johna Rothwella a jeho laboratoř k důkladnému studiu fyziologie dystonie. Výsledkem byly zásadní a přelomové práce, které zcela změnily pohled na biologické charakteristiky této unikátní dyskineze; autoři zde poprvé definovali pojmy dystonické reciproční inhibice, dystonické bouře, dystonického šíření, dystonické kortikální excitability, intrakortikální inhibice a ko-kontrakcí (Berardelli et al., 1985; Marsden et Rothwell, 1987). Marsdenova teorie patofyziologie (či spíše fyziologie) dystonie byla později rozpracována do teorie chybného řazení motorických **rutin** a **subrutin** (vzorců) do komplexního motorického programu (Rondot, 1991; Kaňovský, 2002; Vitek, 2002; Tinazzi et al., 2003; Kaňovský et Rosales, 2011; Rauschenberger et al., 2021). Marsdenův koncept dystonie stále reflektují všechny moderní monografie, které se věnují nozologii, fyziologii i terapii této stále poněkud záhadné nemoci (Kaňovský et al., 2015; Dressler et al., 2018; Jinnah et al., 2023).

Obr. 5. *Marsdenův tým na Windsor Walk v r. 1984, zleva vzadu David Parkes, Fabrizio Stocchi, Brian Day, Chris Carter, John Rothwell, Alfredo Berardelli, Teruhiko Kaji, zleva vpředu Nial Quinn, Giovanni Abbruzzese, Beth (sekretářka), Marie-Heléne Marion, Marsden a jeho osobní sekretářka Pat*

Obr. 6. *Setkání „CDM Clubu", Marsdenových bývalých rezidentů a spolupracovníků, u příležitosti jeho nedožitých 80. narozenin, Royal Society, London, listopad 2018; zleva Michael Sheehy, Pat Merton, Mark Hallet, Tony Lang, Alberto Albanese, Kailash Bhatia, Marie-Heléne Marion, John Rothwell, Fabrizio Stocchi, Marjan Jahanshahi, Alfredo Berardelli, Hakan Widner, Nial Quinn, Pepe Obeso, Tim Robbins, Martin Rossor, Brian Day, Ray Chaudhuri,Jussi Rinne a Dirk Dressler*

Parkinsonova nemoc

Marsdena zajímala také Parkinsonova nemoc, zejména z hlediska klinického i farmakologického.

Zkoumal nejen její „netradiční" motorické aspekty (Dick et al., 1987), ale (jako jeden z prvních) inicioval výzkum non-motorických a premotorických symptomů (Spillane et al., 1971; Marsden, 1976). Jako první zkoumal kognitivní aspekty Parkinsonovy nemoci, a to vzdor tradovaným údajům o tom, že Parkinsonova nemoc nechává kognici pacientů intaktní; toto tvrzení prezentoval již James Parkinson, opakoval Jean-Martin Charcot, a u nás Kamil Henner (Quinn et al., 1986; Owen et al., 1992; Robbins et al., 1994). Přítomnost apraxie u Parkinsonovy nemoci popsal prioritně, a to v pozdní studii, která zkoumala apraxii u nemocných s diagnózami Parkinsonovy nemoci, progresivní supranukleární paralýzy, multisystémové atrofie a postneuroleptického parkinsonismu (Leiguarda et al., 1997). Podobně u těchto onemocnění studoval i přítomnost a charakter symptomatické dystonie. Nejdůkladněji se věnoval studiu deprese u Parkinsonovy nemoci. Popsal její frekvenci, charakter, a její vztah k „motor performance" pacienta, tj. ke stavu hybnosti. Jako první si všiml toho, že deprese se mírní se zlepšením hybnosti (v závislosti na terapii) a naopak, přikládal tento vzájemný vztah současnému efektu dopaminergní terapie ve fronto-striatálních okruzích (Marsden, 1976; Gotham et al., 1986). Marsden se jako první pokusil o syntézu neuropatologických a neurofarmakologických dat získaných v londýnské mozkové bance, a společně s Martinem Rossorem a Niallem Quinnem publikovali v roce 1986 studii o vzájemném „průniku" Parkinsonovy nemoci a Alzheimerovy nemoci. Dnes je přítomnost demence u některých fenotypů nemoci s Lewyho tělísky samozřejmým atributem onemocnění, nozologický koncept osmdesátých let ovšem demenci s Lewyho tělísky neznal (Quinn et al., 1986; Menšíková et al., 2022).